

ЗА ВЪЗМОЖНОСТТА ДА СЕ НАЛОЖИ ИМУЩЕСТВЕНА САНКЦИЯ
ЗА НАРУШЕНИЕ НА ПРАВИЛАТА НА ЛОЯЛНАТА КОНКУРЕНЦИЯ
НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ ПРАВОПРИЕМНИК НА НАРУШИТЕЛЯ

Любомир Кючуков

ON THE OPPORTUNITY TO IMPOSE A PECUNIARY PENALTY
ON THE ECONOMIC SUCCESSOR OF THE INFRINGER
OF FAIR COMPETITION RULES

Lyubomir Kyuchukov

Abstract: *This article aims to present the legal opportunity according to Bulgarian administrative law and procedure to impose a pecuniary penalty not on the direct infringer of the rules of fair competition, but on his/her economic successor. It outlines the main differences between succession in law and economic succession of legal persons, and sums up the legal facts which need to be in place in order for this administrative liability to be realized. The paper also analyzes the relevant texts in Bulgarian legislation and cites the case law of the European Court in an attempt to draw the reader's attention to this debatable and complicated topic, and to provoke academic discussion on its theoretical and practical foundations.*

Keywords: *competition; infringement; pecuniary penalty; administrative law and procedure; succession; legal persons; economic activity; control; influence; European Court.*

В правната теория с основание се отбелязва, че: „Политиката на конкуренция е от ключово значение за съществуването и функционирането на пазарната икономика“¹. Общата рамка на защитата на конкуренцията е заложена на европейско ниво в Дял VII, чл. 101 и сл. от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС)². Тази рамка е основа за въвеждането в правните системи на държавите членки на редица правила и прак-

тики за защита на конкуренцията, включващи общи правила, правила за конкуренцията по сектори, антитръстово законодателство, разпоредби относно картелите и концентрациите на предприятия, държавните помощи и др.³. На национално ниво правила за защита на конкуренцията и принципите на свободния пазар се съдържат в Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК)⁴, Закона за обществените

¹ Николов, П., Р. Карлова, В. Антонова, Л. Йорданова, Д. Йорданова, К. Пангелов. Новата уредба за защита на конкуренцията. С.: Труд и право, 2009, с. 18.

² В сила от в сила на 1 декември 2009 г., посл. актуализиран консолидиран текст (ОВ С 202, 7.06.2016 г., с. 47–360)

³ Вж. повече за конкретните актове от правото на ЕС за защита на конкуренцията тук: https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/competition.html?root_default=SUM_1_CODED%3D08&locale=bg

⁴ Обн., ДВ, бр. 102 от 28.11.2008 г., посл., изм. и доп., бр. 17 от 26.02.2021 г., в сила от 26.02.2021 г.

поръчки (ЗОП)⁵, Закона за държавните помощи (ЗДП)⁶ и др.

За целите на настоящата статия ще се фокусираме върху един особен случай на санкциониране на юридически лица за извършени нарушения на конкурентното законодателство. Това е именно хипотезата на чл. 100, ал. 14, т. 3 ЗЗК – налагането на имуществена санкция не на прекия извършител на нарушението, а на неговия икономически правоприменик.

За да се проследи коректно постановката на въпроса, е необходимо да се направи съвкупен анализ на няколко правни фигури – принципа на личната отговорност при извършването на административни нарушения, правопримемството, контрола при търговските дружества и осъществяването на икономическа дейност чрез самостоятелно формирано поведение на определен пазар. Тези правно-икономически фигури и взаимовръзките помежду им ще бъдат разгледани в контекста на националното законодателство и практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС), по-конкретно Решение на СЕС от 24 септември 2020 г. по дело C-601/18 и цитираните в

него актове на Съда. Там са очертани критериите, от които трябва да се водят особените юрисдикции на държавите членки, натоварени с правораздавателни функции в областта на конкуренцията, при хипотеза на икономическо правопримемство. Орган с такива функции у нас е Комисията за защита на конкуренцията (КЗК).

В българската правна теория правопримемството при търговските дружества се разглежда най-често от гледна точка на преобразуването им. При сливането и вливането като форми на преобразуване правопримемството се определя като общо, прехвърлително и производно⁷, а при отделяне и разделяне може да бъде както общо, така и частно⁸. През призмата на конкурентното законодателство това са случаи на юридическо правопримемство, попадащи в хипотезата на чл. 100, ал. 14, т. 2 ЗЗК⁹. При него правните последици и правното положение на субектите след настъпването му са добре изяснени в съдебната практика чрез ТР № 7 от 25.04.2013 г. на ВКС по т. д. № 7/2012 г., ОСГТК¹⁰.

От гледна точка на конкурентното право в случай на юридическо правопримемство след

⁵ Обн., ДВ, бр. 13 от 16.02.2016 г., в сила от 15.04.2016 г., посл. доп., бр. 62 от 5.08.2022 г., в сила от 5.08.2022 г.

⁶ Обн., ДВ, бр. 85 от 24.10.2017 г., изм., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г.

⁷ **Калайджиев, А.**, Преобразуване на търговски дружества. Второ, преработено и допълнено издание. С.: Труд и право, 2019, с. 184.

⁸ Пак там, с. 284.

⁹ (14) (Нова – ДВ, бр. 17 от 2021 г., в сила от 26.02.2021 г.) Имуствените санкции за нарушение по ал. 1, т. 1 могат да бъдат наложени и на лице, което:

1. упражнява контрол върху предприятието нарушител, или

2. е придобило негови активи вследствие на преобразуване, при което предприятието нарушител е престанало да съществува като юридически субект, или

3. е икономически правоприменик на дейността, чрез която е извършено нарушението.

¹⁰ Според мотивите на ТР: „Преобразуването на търговските дружества, което е уредено в глава XVI на ТЗ, по правило е свързано с правопримемство. При вливане имуществото на преобразуващото/щите се дружество/а преминава в патримониума на приемащо дружество, а при сливане имуществата на преобразуващите се дружества се придобиват от новоучреденото дружество. При разделяне имуществото на преобразуващото се дружество преминава към имуществата на новоучредени или приемащи дружества, а при отделянето част от имуществото на преобразуващото се дружество преминава към новоучреденото/ите и/или приемащото/ите дружество/а. Правопримемството настъпва от датата на вписването на преобразуването в търговския регистър (арг. от чл. 263и ТЗ), т. е. от тази дата титуляр/и на правата, притежавани преди преобразуването от преобразуващото/щите се дружество/а, става новоучреденото/ните и/или приемащото/щите дружество/а. Когато преобразуващото/щите се дружество/а е притежавало вещни права върху недвижими имоти или други права, за които закон изисква отчуждаването им да бъде вписано в книгите по ПВ, чл. 263и, ал. 6 ТЗ предвижда издаване на удостоверение за вписване на преобразуването и задължава управителния орган на новоучреденото/ните или приемащото/щите дружество/а да го представи пред съответния регистър“.

извършено преобразуване правопримемникът би бил отговорен за нарушение, извършено от преобразувалото се дружество. Така според Решение на СЕС от 18 декември 2014 г., по дело C-434/13, „Комисия срещу Parker Hannifin Manufacturing и Parker-Hannifin“: „ако предприятията биха могли да избегнат санкциите чрез обикновено изменение на правния си статут вследствие на реструктуриране, прехвърляне или други правни или организационни промени, би могло да се възпрепятства осъществяването на целта да се санкционират действията, които противоречат на правилата на конкуренцията, и да се предотврати тяхното възобновяване посредством възпиращи санкции“. С други думи преобразуването на нарушителя, дори да доведе до фактическото му прекратяване, не води до заличаване на правните последици от извършеното от него нарушение. Отговорността за него в хипотезата на юридическо правопримемство се прехвърля на правопримемниците.

По-интересен, а и по-малко разработен в теорията, въпрос е какво представлява икономическото правопримемство и какви са неговите последици.

Легална дефиниция на понятието „икономическо правопримемство“ се съдържа в § 1, т. 52 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЗК.¹¹ Тя е сравнително нова и по приложениято ѝ все още не е натрупана достатъчно богата практика на КЗК и на Върховния административен съд (ВАС). Ето защо, за да изясним предмета на настоящото изложение, е необходимо да направим подробен анализ на тази легална дефиниция и на практиката на СЕС, от която произлизат нейните основни елементи.

На първо място, също като при юридическото правопримемство, отговорността за нарушения на правилата на лоялната конкуренция се реализира за правопримемника, независимо дали фактическият нарушител все още съществува в правния мир, или не.

Това разбиране сякаш влиза в противоречие с принципа на личната отговорност. Съгласно чл. 43, ал. 1 ЗЗК страни в производството пред КЗК са „лицата, по чието искане или уведомление е образувано производството, както и лицата, за които се твърди, че са извършили нарушение по този закон“. Макар и личното качество на отговорността по ЗЗК да не е толкова ясно изразено, както е например при административнонаказателната отговорност по Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН)¹², то може да се извлече по тълкувателен път от разпоредбите на закона и важи както за физическите, така и за юридическите лица нарушители¹³.

Затова е от изключителна важност да се проследи нарушен ли е наистина принципът на личната отговорност, както и да се очертаят критерии, от които да се ръководят особените юрисдикции и съдилищата при осъществяването на правораздавателната си дейност относно въпроса дали и в какви хипотези може да се преодолее този принцип, за да не изгуби санкцията възпиращото си действие.

По този въпрос СЕС е имал повод да се произнесе още с Решение от 16 септември 1975 г. по дело „Coöperatieve Vereniging „Suiker Unie“ UA срещу Комисията“, според чиито мотиви: „Тъй като ищецът е поел всички права и задължения на четирите кооперации от старото сдружение, той трябва да се счита за икономически наследник както на

¹¹ 52. (Нова – ДВ, бр. 17 от 2021 г., в сила от 26.02.2021 г.) „Икономическо правопримемство“ е налице, когато независимо дали предприятието нарушител съществува, или е заличено преди постановяването на окончателно решение за налагане на имуществени санкции, дейността, с която е извършено нарушението, е прехвърлена или се извършва от друг оператор при обстоятелства, които попадат извън обичайните пазарни условия и които могат да бъдат обяснени единствено с опит да бъде избегната отговорност за извършените нарушения. При всички случаи налице е икономическо правопримемство, когато предприятие, с което извършителят на нарушението се намира под общ контрол, поеме дейността, с която е извършено нарушението.

¹² Обн., ДВ, бр. 92 от 28.11.1969 г., посл. изм. и доп., бр. 80 от 19.09.2023 г., в сила от 31.03.2024 г.

¹³ Основателно в този смисъл по повод преобразуването на дружества с ограничена отговорност е становището, изразено в **Герджиков, О.** Коментар на Търговския закон – книга втора (чл. 113-157). С.: Софи-Р, 2000, с. 406, под линия, че „при юридическите лица отношенията *intuitu personae* нямат такава острота, но това не означава, че качествата на „личността“ стават правно ирелевантни.“

старото сдружение, така и на неговите членове, което всъщност е и целта на тези членове“. Това разбиране се възпроизвежда по-късно в Решение на СЕС от 8 юли 1999 г. по дело С-49/92, т. 145, където се посочва, че: „критерият за „икономическа приемственост“ може да се приложи само когато юридическото лице, отговорно за управлението на предприятието, е престанало да съществува по закон след извършването на нарушението“. Когато нарушителят продължава да съществува, но без да осъществява икономическа дейност, „следва да се приеме, че санкцията, наложена на предприятие, което продължава да съществува в правния мир, но не извършва повече икономическа дейност, може да се окаже лишена от възпиращото си действие“¹⁴.

От цитираната практика на СЕС става ясно, че за да се преодолее принципът на личната отговорност и да се наложи имуществена санкция на юридическо лице, различно от нарушителя, за деяние, противоречащо на правилата на лоялната конкуренция, е необходимо да са налице два критерия – обективен и субективен.

Обективният критерий е тясно свързан с икономическата дейност, в резултат от която е настъпило нарушението – дали тя продължава да се извършва. Без значение е дали първоначалният нарушител все още съществува, или вече е заличен от правния мир.

Вторият критерий е субективен – той се изразява в намерението на нарушителя да избегне санкцията, като спре да осъществява дейността си (или значително намали обема ѝ) и я прехвърли на икономическия си правоприменик. Положителна оценка може да бъде дадена на българския законодател за включва-

нето и на субективния критерий в легалната дефиниция на § 1, т. 52 от ДР на ЗЗК чрез израза: „с опит да бъде избегната отговорност за извършените нарушения“. Именно опитът да се заобиколи санкцията предполага активни усилия от субективна страна да се прехвърли икономическата дейност на друго юридическо лице и води до извод за умисъл в неправомерните действия.

За умисъл на юридическо лице обаче не може да става въпрос, тъй като отговорността за нарушаване на конкурентното законодателство е обективна безвиновна отговорност¹⁵. Възниква въпросът следователно чие е това намерение за увреда (*animus nocendi*) на лоялната конкуренция и свободния пазар, което обуславя субективния елемент на антиконкурентното поведение.

Отговор на този въпрос дава Решение на СЕС от 24 септември 2020 г. по дело С-601/18, „Prysmian SpA и Prysmian Cavi e Sistemi Srl срещу Комисията“, в т. 87, където е изяснена причинно-следствената връзка между нарушението от обективна страна и волята за извършването му, а именно – контролът, осъществяван от физическо лице (или физически лица) върху предприятието. Когато извършителят на нарушението и неговият икономически правоприменик „са били под контрола на едно и също лице“ и „са изпълнявали по същество едни и същи търговски указания“, може да се приеме, че е налице *animus nocendi* на физическите лица, а оттам – и основание за търсене на отговорност от правоприменика.

В българското законодателство понятието „контрол“ е описано чрез своите проявления в § 1в от ДР на Търговския закон (ТЗ)¹⁶ в четири точки¹⁷. Анализът на разпоредбата

¹⁴ Решение на СЕС от 18 декември 2007 г. по дело С-280/06.

¹⁵ **Николов, П., Р. Карлова, В. Антонова, Л. Йорданова, Д. Йорданова, К. Пангелов**, цит. съч, с. 473.

¹⁶ Обн., ДВ, бр. 48 от 18.06.1991 г., в сила от 1.07.1991 г., посл. изм. и доп., бр. 66 от 1.08.2023 г.

¹⁷ § 1в. (Нов 2 ДВ, бр. 104 от 2007 г.) (1) „Контрол“ по смисъла на този закон е налице, когато едно физическо или юридическо лице (контролиращ):

1. притежава повече от половината от гласовете в общото събрание на друго юридическо лице, или
2. има право да определя повече от половината от членовете на управителния или надзорния орган на друго юридическо лице и същевременно е акционер или съдружник в това юридическо лице, или
3. има право да упражнява решаващо влияние върху друго юридическо лице по силата на сключен с него договор или по силата на неговия дружествен договор или устав, или

води до извода, че намерението за увреда при нарушенията на конкурентното законодателство произхожда от едно или множество физически лица, които могат да оказват решаващо влияние при формирането на волята на юридическото лице и да ръководят икономическата му дейност. Ако използваме терминологията на Решението на СЕС по дело C-601/18, това са именно лицата, под чиито „едни и същи търговски указания“ са действали прекият нарушител и икономическият му право-приемник. Необходимо е да се отбележи, че от гледна точка на административното право тези лица са носители и на лична административнонаказателна отговорност, основаваща се на чл. 2, ал. 1, т. 4 ЗЗК¹⁸.

Понятието „контрол“ е доразвито в § 2, ал. 3 и 4 от ДР на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП)¹⁹, където се разгра-

ничават пряк и непряк контрол²⁰. Макар това законодателно решение да може да се оцени по-скоро положително, ЗМИП е специален закон, уреждащ обществените отношения, свързани с мерките срещу изпирането на пари. В този смисъл е спорно доколко разпоредбите му могат да се прилагат по аналогия в областта на конкуренцията. Същевременно контролът при осъществяването на икономическата дейност в действителност може да се осъществява не само чрез решаващо участие в управителните органи на търговските дружества, но и по начините, уредени в § 2, ал. 3 и 4 от ДР на ЗМИП – чрез трети лица, сделки и други правни форми, като списъкът е неизчерпателен.

В ЗЗК понятието „контрол“ е уредено в чл. 22, ал. 3 от закона²¹. Тук обаче става въпрос за упражняването на контрол при кон-

---

4. е акционер или съдружник в друго юридическо лице и по силата на договор с други акционери или съдружници контролира самостоятелно повече от половината от гласовете в общото събрание на това юридическо лице.

¹⁸ Чл. 2. (1) Този закон се прилага по отношение на:

1. предприятия и сдружения на предприятия, които извършват дейността си на територията на Република България или извън нея, ако изрично или мълчаливо предотвратяват, ограничават, нарушават или могат да предотвратят, ограничат или нарушат конкуренцията в страната;

2. държавни органи, включително органи на изпълнителната власт и на местното самоуправление, ако изрично или мълчаливо предотвратяват, ограничават, нарушават или могат да предотвратят, ограничат или нарушат конкуренцията в страната;

3. предприятия, на които държавата или общината е възложила извършването на услуги от обществен интерес, доколкото прилагането на закона не пречатства фактически или юридически изпълнението на задачите, които са им възложени, и конкуренцията в страната не се засяга в значителна степен;

4. физически лица, които извършват или съдействат за извършване на нарушения по този закон;

5. (нова – ДВ, бр. 17 от 2021 г., в сила от 26.02.2021 г.) физически и юридически лица, групи от физически или юридически лица или публични органи, които при покупката на селскостопански и хранителни продукти упражняват нелоялни търговски практики в отношенията с доставчиците във веригата за доставки на селскостопански и хранителни продукти, когато доставчикът и/или купувачът са установени на територията на Европейския съюз.

¹⁹ Обн., ДВ, бр. 27 от 27.03.2018 г., посл. изм. и доп., бр. 60 от 14.07.2023 г., в сила от 14.07.2023 г.

²⁰ (3) „Контрол“ е контролът по смисъла на § 1в от допълнителните разпоредби на Търговския закон, както и всяка възможност, която, без да представлява индикация за пряко или косвено притежаване, дава възможност за упражняване на решаващо влияние върху юридическо лице или друго правно образувание при вземане на решения за определяне състава на управителните и контролните органи, преобразуване на юридическото лице, прекратяване на дейността му и други въпроси от съществено значение за дейността му.

(4) Индикация за „непряк контрол“ е упражняването на краен ефективен контрол върху юридическо лице или друго правно образувание чрез упражняването на права чрез трети лица, включително, но не само, предоставени по силата на упълномощаване, договор или друг вид сделка, както и чрез други правни форми, осигуряващи възможност за упражняване на решаващо влияние чрез трети лица.

²¹ (3) Контролът се изразява в придобиване на права, сключване на договори или други начини, които поотделно или заедно и с оглед на съществуващите фактически обстоятелства и приложимия

центрация на предприятия, а не при икономическо правоприемство. Ето защо, *de lege ferenda*, би било добре да се помисли за изрично препращане към тази разпоредба в легалната дефиниция на „икономическо правоприемство“ във второто изречение § 1, т. 52 от ДР на ЗЗК, както и за разширяване на понятието за контрол, така че да се обхващат и случаите, предвидени в ЗМИП. Причината е, че тези хипотези на контрол са в духа на практиката на СЕС в областта на икономическото правоприемство, но систематично са останали извън ЗЗК.

Допълнената разпоредба на § 1, т. 52, изр. второ от ДР на ЗЗК би изглеждала по следния начин: „При всички случаи налице е икономическо правоприемство, когато предприятие, с което извършителят на нарушение се намира под общ контрол по смисъла на чл. 22, ал. 3 (включително когато контролът се упражнява чрез права на трети лица, договори, сделки и други правни форми) поеме дейността, с която е извършено нарушението“. Така биха били уредени повечето възможни форми на пряк и непряк контрол, без да се допуска смесване на институти и приложение по аналогия на специални закони.

Въпросът за контрола е тясно свързан с друго понятие, разглеждано в практиката на СЕС, а именно понятието за предприятие. Изясняването му е важно от гледна точка на индивидуализацията на санкцията и определянето на отговорността или като солидарна между предприятието нарушител и неговия правоприемник, или като самостоятелна за всяко от предприятията. Разбирането, застъпено в практиката на СЕС е, че „за целите на

правото на ЕС в областта на конкуренцията понятието „предприятие“ обхваща всеки субект, който извършва стопанска дейност, независимо от правния му статут или начина на финансиране. Това понятие трябва да се разбира като обхващащо икономическа единица, дори ако от правна гледна точка тази единица се състои от няколко физически или юридически лица“²².

Между тези няколко лица съществуват именно връзки на контрол, както той е дефиниран в ТЗ. Връзките се изразяват в „икономически, организационни и правни обвързаности между съответните дружества чрез упражняване на решаващо влияние“²³. Формулировката на СЕС е почти идентична с легалната дефиниция на „контрол“ в § 2, ал. 3 от ДР на ЗМИП. Затова е важно да се предвиди подобна формулировка и в ЗЗК в бъдещи негови редакции. В такъв случай може да се приеме, че икономическото правоприемство се изразява не само в прехвърлянето на стопанска дейност от един субект към друг, но и в упражняването на влияние от прехвърлителя към приобретателя на дейността, формиращо поведението на правоприемника на пазара²⁴. Ето защо друг съществен елемент от фактическия състав на реализацията на отговорността по чл. 100, ал. 14, т. 3 ЗЗК е презумпцията, че прехвърлителят и приобретателят съставляват едно общо икономическо образувание, едно предприятие.

Презумпцията е оборима²⁵. Ако предприятието, спрямо което особената юрисдикция е образувала производство, докаже достатъчно убедително, без значение от вида доказателства, че формира собственото си пове-

закон дават възможност за упражняване на решаващо влияние върху определено предприятие чрез придобиване на:

1. правото на собственост или на ползване върху цялото или върху част от имуществото на предприятието;
2. права, включително въз основа на договор, които осигуряват възможност за решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите на предприятието.

²² Решение на СЕС от 25.11.2020 г. по дело Case C-823/18 P, т. 64, както и Решения от 10 април 2014 г., *Areva* и др. срещу Комисията, C-247/11 P и C-253/11 P, EU:C:2014:257, т. 125, и от 27 април 2017 г., *Akzo Nobel* и *Akzo Nobel Chemicals* срещу Комисията, C-516/15 P, EU:C:2017:314, т. 47 и 48.

²³ Пак там, т. 69-70

²⁴ Следва да се отграничава от хипотезата на чл. 100, ал. 14, т. 1 ЗЗК, където контролът се упражнява не от нарушителя към трето лице правоприемник на икономическата дейност, а от трето контролиращо лице към нарушителя.

²⁵ Решение на СЕС по дело C-434/13 P от 18.12.2014 г., т. 62

дение на пазара, няма да е налице основание за реализиране на отговорност спрямо него²⁶. Причината е ясното обособяване на юридическата личност, чиято икономическа дейност е самостоятелна и не се ръководи от лицата, формиращи волята на нарушителя.

Тази хипотеза демонстрира, че между принципа на личната отговорност и отговорността по чл. 100, ал. 14, т. 3 ЗЗК всъщност не е налице противоречие. Напротив, при налагането на имуществена санкция на икономическия правопреемник по силата на оборима презумпция нарушителят и правопреемникът му представляват едно и също лице. Ако бъде установено по несъмнен начин противното, санкцията няма да се наложи на субекта, формиращ самостоятелно поведението си на пазара.

Относно момента, към който структурно-икономическите връзки трябва да съществуват, за да се установи икономическо правопреемство, също следва да се съобразят някои особености.

Към първата група хипотези спадат случаите, при които връзките са съществували към момента на извършване на нарушението. При продължаваните нарушения – когато деянието обхваща определен времеви период – икономическата дейност се прехвърля в рамките на периода, а структурните връзки са вече налице. В тези случаи СЕС констатира наличието на икономическа приемственост²⁷.

При втората група случаи прехвърлянето на стопанската дейност от нарушителя към правопреемника се извършва след преустановяване на нарушението. Достатъчно е връзките между субектите да са съществували към момента на прехвърлянето, за да се приеме, че приобретателят е икономически правопреемник на нарушителя²⁸.

Относно момента на установяване на нарушението и налагане на санкцията това е датата на влизане в сила на решението на съответната особена юрисдикция, осъществяваща правораздавателна дейност в областта на конкуренцията. Този момент е ирелевантен за

наличието на структурните връзки. Доколкото производството е свързано с редица процесуални действия – предварително проучване, проучване, събиране на информация, снемане на устни обяснения, проверки на място, експертизи и заседания на КЗК, постановяване на решение и евентуалното му оспорване (арг. от Дял трети, Глава осма от ЗЗК), не е необходимо връзките да продължават да съществуват до стабилизирането на акта²⁹.

Това разрешение може да се оцени положително, тъй като в противен случай възможностите за санкциониране на неправомерното поведение биха се ограничили само до хипотези на съществуващи връзки между нарушителя и икономическия правопреемник към момента на влизане в сила на решението. Така биха се създали условия за изкуствено удължаване на производството с цел икономическата дейност да бъде прехвърлена, а структурните връзки – заличени, до момента на санкционирането.

С оглед на всичко изложено може да се очертае следният фактически състав на отговорността по чл. 100, ал. 14, т. 3 ЗЗК – неправомерно деяние, изразяващо се в нарушение на разпоредбите, регламентиращи лоялната конкуренция; прехвърляне на икономическата дейност от дееца към друг субект, независимо дали този субект е съществуващ, или новоучреден и независимо дали деецът продължава да съществува, или е заличен от правния мир; непрекъсваемост на дейността; наличие на структурно-икономически връзки между двамата субекта към момента на прехвърлянето, при които прехвърлителят на дейността упражнява пряко или непряко решаващо влияние върху приобретателя; намерение за увреда на лоялната конкуренция от страна на физическите лица, осъществяващи контрол над юридическите.

При така очертания сложен фактически състав, съдържащ елементи от обективна и от субективна страна, може да се заключи, че задачата на решаващата юрисдикция при установяването на икономическото правопреемство

²⁶ Пак там, както и Решение Elf Aquitaine/Комисия, C-521/09 P, EU:C:2011:620, т. 56, 58 и 65.

²⁷ Решение ETI и др., EU:C:2007:775, т. 45 и 50.

²⁸ Решение Aalborg Portland и др./Комисия, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, EU:C:2004:6, т. 59, 351, 356 и 357.

²⁹ Вж. в този смисъл и Решение по дело C-434/13 P, т. 49 in fine.

емство е нелека. Чрез въвеждането на легална дефиниция за „икономическо правопримствство“ в началото на 2021 г. пред КЗК се поставя изискването да следи при осъществяването на правораздавателната си дейност за настъпването на редица факти и за значението на всеки един от тях поотделно и в съвкупност, когато преценява дали е хипотезата на чл. 100, ал. 14, т. 3 ЗЗК. Това изискване намира израз и в разпоредбата на чл. 15, ал. 1, т. 2 от Методиката за определяне на санкциите и глобите, налагани по ЗЗК³⁰, според която имуществени санкции се налагат и на икономическия правопримствник на нарушителя.

Единствено времето и практиката по тази хипотеза, която практика тепърва предстои да се натрупва и развива, ще покажат дали българското законодателство отговаря на високите стандарти за защита на конкуренцията, утвърдени в решенията на СЕС. Засега можем единствено да твърдим, че начинът на формулиране на текстовете и тяхното систематично разположение в нормативните актове, с малки изменения и допълнения, предло-

жени тук, осигуряват добри предпоставки за спазване на тези стандарти. Ще бъдат ли отразени тези стандарти и в правоприлагането, е въпрос, чийто отговор предстои да разберем.

БИБЛИОГРАФИЯ // REFERENCES

Николов, П., Р. Карлова, В. Антонова, Л. Йорданова, Д. Йорданова, К. Пангелов. Новата уредба за защита на конкуренцията. С.: Труд и право, 2009 // **Nikolov, P., R. Karlova, V. Antonova, L. Yordanova, D. Yordanova, K. Pangelov.** Novata uredba za zashtita na konkurenciyata. S.: Trud i pravo, 2009

Калайджиев, А. Преобразуване на търговски дружества – второ преработено и допълнено издание. С.: Труд и право, 2019 // **Kalaydzhiev, A.** Preobrazuvane na targovski druzhestva – vtoro preraboteno i dopalнено izdanie. S.: Trud i pravo, 2019

Герджиков, О. Коментар на Търговския закон – книга втора (чл. 113-157). С.: Софи-Р, 2000 // **Gerdzhikov, O.** Komentar na Targovskia zakon – kniga vтора (chl. 113-157). S.: Sofi-R, 2000.

³⁰ Приета с Решение № 607 на КЗК от 10.06.2021 г., обн., ДВ, бр. 51 от 18.06.2021 г., в сила от 18.06.2021 г.